

Турцитѣ, сѣщо както нашитѣ праотци, си служели съ куриери, особни бързоходи — „улакси“, за разнасяне изъ провинцията на заповѣди, съобщения, новини и пр. Тази куриерска служба, обаче, била у тѣхъ по-добре уредена, отколкото у българитѣ, тъй като управлението било, поне на първо време, строго централизирано. Турската държава била раздѣлена на две „беглеръ-бейства“, всѣко отъ което се състояло отъ по нѣколко санджаци. „Улакситѣ“ служели именно за връзка между централното управление и санджацитѣ. Така полученитѣ заповѣди или по-важни сведения, които трѣбвало да се известятъ на населението, се предавали съ глашатай (викачъ), който, отъ нѣкое високо мѣсто на града или селото, съобщавалъ съ високъ гласъ известието. Съ глашатаи сѣ си служили вѣкове народитѣ на Балканския полуостровъ. Дори днесъ — при наличността на вестници — въ много провинциални градове, заповѣди и официални съобщения, за смѣна на правителства, царски сватби и др., се предаватъ съ глашатаи.

По-късно, съобщения и новини разнасяли и татаритѣ, които изпълнявали пощенската служба въ турската империя. Тѣ служели понѣкога като куриери на видни длѣжностни лица.

За улесняване движението на „улакситѣ“ и на татаритѣ, по държавнитѣ пѣтища били издигнати специални ханища, наречени „каравансарай“. Въ тѣхъ можело да се получатъ сведения за състоянието на пѣтищата, за върлуването на разбойници и други новини, тъй като тамъ се отбивали, освенъ „улакси“, — татари, и чиновници, търговци, дори чужденци-пѣтешественици и членове на дипломатически мисии, които човѣшкото любопитство е карало да си съобщаватъ единъ другиму нѣкои отъ новинитѣ, що носѣли или научавали случайно изъ своя пѣтъ, коментирали ги оживено и така обогатявали впечатления си.

Полскиятъ пратеникъ и пѣтешественикъ Войцѣхъ Мясковски, описвайки впечатления си отъ България, пише въ своя дневникъ, на 6 юний 1640 год.: „Минахъ Буюкъ-Чекмедже и ношувахъ въ Силиврия, 5 мили. Срецахъ татаринъ, пратенъ отъ Ипсиръ-паша до Везира, съ лѣжлива новина, че ужъ много наша войска дошла подъ Бѣлградъ“<sup>1)</sup>. Значи, татаринътъ е съобщилъ нему, както и на много други срещнати въ каравансарай или по пѣтя, новината, която носѣлъ. Изобщо, татаритѣ разнасяли новинитѣ изъ всички краища, като не скривали дори такива събития, които официалнитѣ власти искали да запазятъ въ тайна. Когато избухнало Нишкото българско възстание срещу турскитѣ безчин-

<sup>1)</sup> Х. Кесяковъ. Стари пѣтувания презъ България. Период. списание XXI и XXII кн., стр. 345.